



## รายงานการวิจัย

### เรื่อง

การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต  
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย

A Study of Management on Non-degree Programs and Credit Bank  
System of Sukhothai Thammathirat Open University and  
Open Universities in Asia

### โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลิ จงเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เขี่ยมขันติถาวร

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณประภา สุขสวัสดิ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลสู่ระดับนานาชาติ

ประจำปี 2565

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย
ชื่อผู้วิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา และคณะ
ปีที่แล้วเสร็จ	2566

### บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย และ 2) ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด โดยแบ่งวิธีการดำเนินวิจัยเป็น 2 ระยะตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 2 ข้อดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และแหล่งข้อมูลจากเอกสารจากมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย 5 แห่ง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูล ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ บุคลากร และ นักศึกษา เครื่องมือวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสนทนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยภาพรวมดำเนินการอยู่ในระดับมาก ในขณะที่แต่ละประเทศที่ทำการศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตร Non-degree โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงเพื่อมุ่งส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตในทุกช่วงวัย ส่วนการจัดระบบคลังหน่วยกิต มีสถาบันคุณวุฒิทำหน้าที่กำหนดกรอบคุณวุฒิ และจัดให้มีระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งระบุขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน 2) ข้อเสนอเชิงนโยบาย (1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร Non-degree ได้แก่ (1.1) ควรมีนโยบายด้านหลักสูตร Non degree ทั้งระดับชาติและระดับปฏิบัติซึ่งมีเป้าหมายอย่างชัดเจนในการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน (1.2) ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำหรับหลักสูตร Non-degree ให้ครอบคลุมบุคคลทุกช่วงวัย (2) สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต ได้แก่ (2.1) รัฐควรมีนโยบายระดับชาติด้านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกรอบแนวคิดระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสถาบันคุณวุฒิแห่งชาติ (2.2) รัฐควรจัดหน่วยงานกลางสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และ (2.3) ควรมีคณะกรรมการดำเนินการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในทุกๆระดับ

**คำสำคัญ** การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ระบบคลังหน่วยกิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเปิด

**Title:** A Study of Management on Non-degree Programs and Credit Bank System of Sukhothai Thammathirat Open University and Open Universities in Asia

**Researchers:** Assoc. Prof. Dr. Niranart Sansa et al.

**Year:** 2023

### Abstract

The study aimed to 1) study the management of Non-degree programs and credit bank systems of Sukhothai Thammathirat Open University and Open universities in Asia; and 2) study the proposed policy regarding the management development of Non-degree programs and credit bank systems of open universities. The study was divided into 2 phases concerning the 2 research purposes. For Phase 1 studying the management on Non-degree programs and credit bank systems, the informants were chief executives, lecturers, personal officers, and university students including the study of documents of 5 open universities. The research instruments were questionnaires and recording forms. For Phase 2 examining the proposed policies, the informants were experts, lecturers, personal officers, and university students. The research tool was a focus group interview.

The research revealed that in the first phase, 1) the management of Non-degree programs and credit bank systems of STOOU was at a high level while the other open universities in Asia demonstrated that each university established a responsible sector that promotes the life-long learning of people of all ages. In Phase 2, (1) some of the proposed policies on the management of Non-degree programs were as follows: (1.1) The universities should adopt a national policy to enhance lifelong learning for all. (1.2) The universities should determine the target groups that cover all ages, etc. (2) some of the proposed policies in credit bank systems were as follows: (2.1) The government should have a national policy on the transfer of knowledge and experience relevant to the framework set by the MHESI and the Thailand Professional Qualification Institute. (2.2) The government should have a central department that would be responsible for the transfer of knowledge and experience, and (2.3) there should be a committee to follow up and evaluate the credit transfer at all levels.

**Keywords:** Management on Non-degree Programs Credit Bank System Sukhothai Thammathirat Open University  
Open Universities